

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИЦИЈУ БЕЗБЕДНОСТИ И АДМИНИСТРАЦИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ И ОПШТИНСКИХ ВЛАСТИ

УРЕЂУЈЕ ОДБОР МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут недељно. По потреби биће и ванредних бројева. Преплата се шаље „Уредништву Полицијског Гласника“ или дотичним окружним и средским властима, или на пошти. Цена је листу: чиновницима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште, годишње 12, полугодишње 6 динара. Гостионичарима и механијажима годишње 16, полугодишње 8 динара. Жаандармима годишње 8, полугодишње 5 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити само преко својих командира полицијских односно пограничних одреда. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство: годишње 24, полугодишње 15 динара. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи не враћају се.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а желећи дати доказа Његовог Краљевског благовољења, одликовани су:

Орденом Карађорђевог Звезде трећег степена:

Михаило Церовић, управник града Београда, и

Пређашњи вршилац дужности управника вароши Београда, Богдан Дамњановић, пешадијски пуковник.

Орденом Двоглавог Белог Орла петог степена:

Драгић Павловић, начелник округа врањског.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 29 јуна 1904 год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I., благоволео је на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за начелника друге класе округа подринског, Драгомира Лазаревића, начелника треће класе истог округа;

за начелника треће класе округа чачанског, Обрада Благојевића, начелника четврте класе истог округа;

за вршиоца дужности члана управе вароши Београда у рангу средског начелника треће класе, Васу Лазаревића, вршиоца дужности члана исте управе, у рангу секретара начелства друге класе;

за начелника треће класе среза колубарског, округа ваљевског, Милана Јевтића, вршиоца дужности начелника истог среза, у рангу секретара начелства друге класе;

за секретара треће класе полицијског одељења Министарства унутрашњих дела, Миленка Чабрића, секретара четврте класе истог Министарства;

за вршиоца дужности начелника округа подринског, у рангу члана прве класе Управе вароши Београда, Ђурицу Ђорђевића, начелника друге класе среза гружанског;

за начелника прве класе среза гружанског, Ђорђа Луковића, начелника треће класе среза моравичког;

за начелника прве класе среза лужничког, Милорада Рајковића, начелника исте класе среза добричког, по потреби службе;

за начелника треће класе среза жичког, Милутина Протића, секретара прве класе начелства округа чачанског, по потреби службе;

за начелника треће класе среза лепничког, Димитрија Христића, вршиоца дужности начелника истог среза, у рангу секретара начелства друге класе;

за начелника треће класе среза јабланичког, Лазара Нешића, вршиоца дужности начелника истог среза, у рангу секретара начелства друге класе;

за начелника друге класе среза добричког, Јована Ђ. Јовановића, начелника исте класе среза жичког, по потреби службе;

за секретара друге класе начелства округа чачанског, Михаила Протића, секретара исте класе начелства округа крушевачког, по потреби службе;

за секретара друге класе начелства округа крушевачког, Михаила Гудовића, вршиоца дужности начелника среза лужничког, по потреби службе;

за писара прве класе среза нишавског, Антонија Даскаловића, писара друге класе истог среза;

за вршиоца дужности писара среза врачарског, у рангу писара начелства друге класе, Светислава Драговића, практиканта среза ужичког;

за писара прве класе среза моравског, округа нишког, Стојана Стевановића, средског писара у пензији, и

за вршиоца дужности писара среза белопаланачког, у рангу писара начелства друге класе, Милорада Ј. Ристића, практиканта Министарства унутрашњих дела.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 1. јула 1904. г. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I., благоволео је на предлог Министра унутрашњих дела поставити:

за лекара среза пчињског, округа врањског, Д-р Ђорђа Кустудића, бившег средског лекара.

за архивара друге класе санитетског одељења Министарства унутрашњих дела,

Милана Д. Фундука, архивара треће класе истог одељења.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 29 јуна 1904 год. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Драгомир Лазаревић, начелник друге класе округа подринског на основу § 70 закона о чиновницима грађанског реда, стави у стање покоја с пензијом, која му припада по годинама службе.

да се Стеван Бошковић, писар прве класе среза моравског, округа нишког, на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда стави у стање покоја с пензијом, која му припада по годинама службе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 1 јула 1904. год. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Милан Б. Исаиловић, писар друге класе среза белопаланачког, округа пиротског, на основу § 76 закона о чиновницима грађанског реда отпусти из државне службе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 26 јуна 1904 год. у Београду.

ПРЕЧИШЋЕНИ ЗБОРНИК

Пре две године, ми смо у чланцима „Прештампавање закона,“ изнели у „Полицијскоме Гласнику,“ како су поједина издања закона нетачна, јер су у њима остале и оне одредбе, које су одавно укинуте, било изречено било доцнијим доношењима других закона, који из основа потиру неке одредбе у оним ранијим.

Тамо смо, између осталог, изнели и то, како у последњем издању кривичног законика, од 1900 год. стоји и данас преко 10—11 параграфа, који су изречно укинути и замењени.

Напоменули смо чак и то, како имамо уверења, да су та укинута наређења из кривичног закона примењивана. Јер је чиновништво стојало у уверењу, да му је држава пружила књигу, у којој нема никаквих грешака.

Мало имамо разлога да верујемо, да је ова грешка исправљена где треба, и да се она не ће поновити у новом издању крив. законика, које ће можда, кроз месец два угледати света, јер до сада, како смо уверени, ни с које стране није скренута властима ни најмања пажња на ову грешку, учињену при прештампавању закона, те да се власти чувају од могућних погрешака при примени поменутога закона.

Износећи ове грешке из кривичнога законика, ми смо обећали, да ћемо продужити изношење сличних грешака и из других закона, али спречени разним узроцима, нисмо до сада могли откупити ово своје обећање.

Како је, међутим, у једноме надлештву, ово дана, опет био случај примене једнога укинутог законског наређења, ми смо се решили, да продужимо раније започети посао око изношења погрешних државних издања закона.

Сада ћемо се забавити са једним делом пречишћеног зборника од 1895 године, у коме су штампане неке од ранијих уредаба, и у којима су учињене извесне грешке. На име:

1. На страни 351-ој овога зборника, штампана је уредба за општинске приходе, од 12. септембра 1839. год. (а не 1838, као што тамо погрешно стоји), и код тачке 3-ће штампан је и додаток овој уредби, од 11. октобра 1857. год. збор. X. стр. 83. који гласи:

„да оне мирске цркве, које су у своје касе до сада наплаћивале од дућана и меана на њихим земљама лежећи, аренде и кирије исте, исте аренде и кирије и унапредак у своје касе наплаћују; оне пак, на којима би се земљама унапредак подизале меане и дућани, да наплаћују у своје касе само кирије, приход пак аренда на ове дућане и меане да припадне каси општине, на којој црква припадаје.“

Међутим овај додаток укинут је изречно законом о сеоским дућанима од 25. октобра 1870. год. Збор. XXIII. стр. 96 и ово питање регулисано чл. 5. истог закона тако, да од сада све приходе, који су дозвољени, од дућана и меана наплаћује онај на чијем се атару дућан налази — општина, црква или манастир.

Исто тако нема данас вредности ни тач. 2. уредбе од 12. септембра, јер је од појаве закона о општинама, руковање касом прешло на једно лице, а не важи јој ни тач. 7., која је била замењена уредбом од 9. јула 1853 год. В. № 660, па ова замена укинута зак. о општинама од 24. марта 1866. год. који је до некле, изменио и значај тачака: 4, 5. и 8. ове уредбе; и

2, у уредби о касапницама има неколико тачака, које после појаве кривичног закона, не могу имати вредности.

Тако т. 3. 5. и 22, не могу имати вредности у ономе, у колико §. 369 и 370 кр. законика друкчије регулишу те одношаје,

а тачка опет, 15. замењена је правилима о прегледу стоке, која је прописао г. Министар унутр. дела, на основу овлашћења у закону о чувању народног здравља и уређењу санитаретске струке.

Погрешка је и у томе, што су: наставленија, као додаток к досада изданим полицајним уредбама од 8. јулија 1839 год. штампана са општом одељком под 3, за села и општине, кад је он изречно укинут законом о општинама од 24. марта 1866 год., јер се из примедбе, која је код овога одељка стављена, може погрешно извести закључак, да овај одељак и сада важи бар у неким деловима својим.

Износећи ово, овако, ми смо далеко од намере, да ма коме чинимо прекор, већ просто у тој тежњи, да се ова грешка запази и код првог новог издања овога зборника поправи, ако ове уредбе у опште доживе ново прештампавање, јер је крајње време, да се приходи општински, које оне две прве додирују, тачније и прецизније обележе и уреде.

Ускоро ћемо довршити и са осталим погрешкама, које смо у пречишћеном зборнику запазили, па ћемо онда прећи на друге законе.

ЕКОНОМСКИ УЗРОЦИ КРИМИНАЛИТЕТА

историјско-критичка студија о криминалној етиологији.

по

Јозефу ван-Хану

(наставак)

Оснивачи међународног удружења

И ако се представници нове школе до сада нису специјално занимали нашим питањем, ипак се из њихових општих радова јасно види да многи од њих, а нарочито оснивачи, допуштају велики утицај економских фактора на криминалитет.

Тако, чувени амстердамски професор ван-Хамел, дели у свему мишљење Гарофалово у погледу утицаја беде на злочин.

По тврђењу берлинског професора Листа, економске прилике образују битни фактор међу елементима друштвеним који стварају криминалитет, а тренутна беда и њени страховити ужаси, једни су од главних узрока криминалитета.

У своме рапорту о примени криминалне антропологије, поднетом III-ем криминалном конгресу, он се још прецизније изражава о природи и акцији економских фактора на криминалитет, јер вели:

— Утицај друштвених, а нарочито економских прилика на живот индивиду-а, почиње још пре њиховог рођења. Економска беда родитеља и њени прагвоци: изнуреност, болест и цијанство, утичу штетно на индивиду-у још у самом њеном зачетку.

Утицај друштвених и економских прилика на криминалитет показује се по Листу, у ова три правца:

а. Утичући на претке злочинаца оне, у исто доба, утичу и на индивидуалитет самог злочинца,

б. Оне утичу на телесно и умно развиће злочинаца, и

в. Утицај њихов осећа се и у моменту извршене злочиначке радње.

У свом делу „Криминалитет и његово сирецавање“, професор Принс сматра као један од најопаснијих узрока савременог криминалитета напуштање поља и бегане у градове.

При свем овом, он стоји на гледишту да сваки човек располаже довољном дозом слободне воље која га чини морално одговорним за његове радње.

— Човечије биће, вели он, потчињено је општим законима, али у границама ових закона, који су услови општег живота, он притежава релативну слободу, која је довољна да очува принципи индивидуалне одговорности.

Идеје нове школе нашле су велики број присталица и у осталим земљама сем Немачке и Холандије.

Заслужни су помена:

Димитрије Дрој, државни саветник, који заузима врло угледно место међу руским криминалистима. Познат је нарочито са свога говора на криминалном конгресу у Паризу о утицају економских фактора на криминалитет, и са своје чувене фразе: „Кад бих имао ренту, ја не би био овде.“

Професор Сергијевски сматра, такође, сиромаштво као један од моћних фактора криминалитета, и вели, да се може, са тачношћу, предсказати: да ће свака неродна година имати за последицу увећање криминалитета.

Еклектичари енглески одликују се тиме, што факторима економским признају врло мали, или скоро никакви утицај на криминалитет.

У свом делу: „Злочин, узроци и лекови“, Гордан Риланд долази до овог закључка.

— У редовним приликама, економска ситуација утиче врло мало на криминалитет; утицај овај много је већи за време економског благостања услед веће употребе алкохола.

Треба знати, да су аргументи на основу којих је Риланд дошао до ових закључака врло слаби.

Дело Хавелона Елиса „Злочинац и Злочин“ (превод с енглеског, Лајпциг 1894) посвећено је изучавању криминалне биологије, али је у њему узгред додирнуто и питање о утицају економских фактора на криминалитет. Писац захтева материјално побољшање народа. Слобода, по њему, има вредности само за оне који су у стању да се хране и одевају; за остале, храна, одело и стан, које им затвор пружа, вреде више него слобода.

У реду писаца који припадају еклектизму, вреди поменути и Дугласа Морисона, творца „Злочина и његових узрока“ (Лондон 1890) у коме изјављује: да је злочин феномен много сложеније природе но што се уопште верује.

Ради потпуности питања, помињемо још и Д-р Стрелена, лекара бриселских затвора, који је на конгресу у Бриселу тврдио: да су беда и њен савезник алкохолизам узрок највећем броју злочина.

Спиритуалисте

На супрот свима до сада побројаним системима, школа спиритуалистичка брани

енергично принцип који је служио за основу старом схватању кривичног права — *принцип слободне воље*. И дан дани принцип овај заштићен је великим бројем криминалиста и кривичним законима свију цивилизованих земаља.

— *Човечија слобода, велики гуман Ест, није савршена и апсолутна. Поред душе, постоји у нама један активан организам, који има удела у свима нашим актима. Помоћу органских способности, интелигенција стоји у односу са светском стварношћу. Органска активност учице на све што нас окружује. Предмет наших жеља, то су јаки магнети који нас силно привлаче. Слободна воља у стању је да противстане овој моћи. Међу утицајима социјалног свега, најважнији су: васпитање, економске прилике и облик цивилизације.*

Пол Химан, са великом тачношћу, допушта акцију социјалних и индивидуалних фактора али, и поред свега овога, не сматра злочин само као биолошки и социјални фактор. Фактор морални у етијологији злочина, по њему, не сме се изгубити из вида.

— *Треба признати, вели он, да се слободна воља, под двоструким утицајима биолошким и социјалним може донекле потиснути али не и морална слобода која се постепено прилагођава овим утицајима.*

Природно је, што је наше питање — питање о утицају економских фактора на криминалитет, према оваквом схватању криминалне етијологије, било предмет само узгредног проучавања. Од криминалиста који припадају групи спиритуалиста, овим питањем бавио се озбиљно једино Романонози који примећује да економска потреба води злочину.

— Ми можемо цитирати ваздан примера, вели он, у којима су несрећници, нагнани бедом, постали разбојници. Ухваћени доцније и питани зашто су ово учинили? одговараху да су знали тачно опасне последице којима се излажу, али да су их ипак претпостављали мизерном животу.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ГРАЂАНСКИ - СУДСКИ ПОСТУПАК

протумачен начелним одлукама, одлукама опште седнице Касац. Суда и одељења и одлукама управних власти

прикупио и уредио Свет. Јањић

Глава осамнајеста
О извршењу пресуде

§ 471.

(НАСТАВАК)

6

Да ли је трошак око секције, то, што и штета, о којој говори други одељак тач. 16. §. 471 и први одељак тач. 16. правила Министра правде код тач. 4. а., казује ова одлука.

* * *

По тужби Радована Мар... противу Бранка Јов... за поништај продаје у којој је тужилац навео: да је продаја неуредна с тога:

а: што није редовно осуђен на плаћање овога дуга; и

б: што му је продајом окрњен као земљоделцу и онај део имања, што му штити §. 471. грађ. поступка, — првостепени суд решио је да се ова продаја поништи са ових разлога:

Из акта продаје види се, да је ово имање продато за наплату трошкова учињених око секције тужичевог детета, за које је он сумњао да је умрло услед злоставе, а ови и овакви трошкови, нити долазе у оне кривичне трошкове, који су предвиђени у последњој тачци §. 471. грађ. пост. по коме се може и наглавица продати за штету, коју је кривац учинио злочиним делом, преступањем или иступањем учињеним из користољубља или преступањем намерно учињеним, што овде није случај.

Ово је решење одобрио Касациони суд 8. 1. 03 год № 11504. 02 год.

Касациони суд одобрио је 18. II. 03. под № 305. решење првост. суда, којим је одобрена продаја и за наплату бранилачке награде.

Пре измена и допуна §. 471. тач. 4. а., од 14. јула 1898. (Збор. 53. стр. 179) док није било садањег другог и трећег одељка, преостали новац, по измирењу тражбине, за коју је имање узето у попис и продато, распоређиван је међу повериоце према одлуци опште седнице Касационог суда од 1 априла 1894 год. №. 2384.

По одлуци опште седнице Касац. суда од 8. марта 1895. год. № 1830, не вреди ни интабулација ако земљорадник нема наглавицу.

Код петог одељка тач. 4. а., има овај распис Министра правде од 13. маја 1903 год. № 5616. по коме се има да узме, да самим тим, што стоји интабулација Управе Фондова, да постоји на имању, које може да се прода.

У овом распису заступљено је гледиште, које је узела и општа седница Касационог суда у напредпоменутој одлуци № 1830.

Ево тога расписа.

Г. Министар народне привреде, писмом својим од 8. јануара ов. год. ТБр. 107, доставио ми је, како код Управе Фондова има више случајева, да су се поједини дужници, који су, у време задужења Управи имали довољно имања по закону, осем онога које залажу, што се утврђивало у проценом имања на основу које је зајам учињен, доцније после продаје, за наплату тога дуга, жалили се противу продаје и бранили тиме, како им је продано и оно, што им штити тач. 4. а., §. 471. грађ. суд. пост., подnoseћи и пуноважне доказе да заиста тада, у време продаје, немају ништа више од земље осем онога што је Управа као своју заложу за дуг продала, па да, шта више, судови махом због тога и поништавају исте продаје, излажући Управу, а тиме и касу државну, грдној штети, јер противу тих неумесних одлука,

Управа нема могућности да се жали вишем суду, пошто су решења првост. судова, донесена о продајама извршеним од стране Управе Фондова, одмах извршена.

На захтев мој, г. Министар народне привреде именовао ми је три така случаја: два код смедеревског, један код пожаревачког првост. суда.

Услед тога, нашао сам за потребно, да од својих првост. судова, сем београдског трговачког, затражим о томе извештаје, из којих сам видео, да сви судови, изумимајући смедеревски и пожаревачки, јављају да оваких поништаја јавних продаја није било, а неки од њих сасвим коректно помињу, да је у том погледу, кад је у питању задужење код Управе Фондова, од важности само време задужења, а не време продаје, и, уз то, шабачки суд наводи, како је имао на расправи један такав случај, где је полиц. власт извршила продају непокретности за рачун Управе Фондова, па да је решењем својим од 30. новембра 1900 год. 43.676, које је одобрио и Касациони суд, одбио жалбоца од тражења поништаја продаје, ма да је овај, као дужник, поднетим уверењем суда и одбора општинског утврдио, да му, осем продате земље, не остаје онолико колико закон штити земљораднику, јер је суд нашао, да је закона преставка; да је он у време задужења морао имати довољно земље по закону.

Једино пожаревачки и смедеревски првостепенени суд стали су на супротно гледиште, па, не водећи рачуна о времену задужења ни да ли је оно према Управи Фондова или приватноме лицу, уништавају јавне продаје у сваком случају чим жалилац докаже, да му, као земљораднику, после те продаје не остаје довољно земље по закону. налазећи да закон не прави никакву разлику у том погледу између Управе Фондова и приватнога лица као заложнога повериоца.

У намери да судовима предочим околности које треба имати у виду за правилно схватање овог законског питања, налазим за потребно обратити пажњу првостепеним судовима на ово што иде.

У циљу да се, по могућству, стане на пут лакомисленом задуживању, услед кога земљорадник остаје без земље, дошла је позната измена тач. 4. §. 471. грађ. суд. пост. То задуживање, као што је познато, било је код приватних лица, користећи се не само тиме, што прост сељачки свет врло често не може у напред да зна како му може бити тешко вратити узети новац, него и нуждом, која често неминовно гони земљорадника да прибегне зајму, задужују сељака по скуп интерес или и за већу суму коју фактички дају. Зато закон, остављајући приватним повериоцима да сами гледају коме ће земљораднику дати новац и на које имање, ставља у дужност власти само старање, да се при вршењу наплате продајом, мора оставити земљораднику чет дана орања и кућа са плацем.

Што се тиче јавних каса, ту не само што не стоји разлог који је изазвао поменуто законску одредбу, него баш на против, сузбијајући њоме задуживање земљорадника код приватних поверилаца, мо-

рало им се отворити више могућности за потребно задужење код таквих каса, на име код Управе Фондова. Зато се, одвајајући ова задужења од осталих, у закону налази *нарочита одредба за њих, у којој се каже да код тих каса, у случају нужде, земљорадник може задужити и више имања свога, т. ј. све до два дана и куће с плацем.*

Доследно тој тежњи и како су ове јавне касе државне установе, које се не руководе никаквом приватном спекулацијом него једино обзирају јавнога добра, правилима од 4. фебруара 1874 год. Бр. 354. (Збор. XXVI. стр. 79), прописаним за вршење тога закона, а на име тач. б. и в. под 11. у вези са последњим ставом тач. 12. стављено је у дужност и суду, да се *показаним начином увери, да земљораднику који се тој каси задужује, сем хипотекованог добра, остаје још два дана орања и кућа са плацем у случајима задужења из тамо означене нужде.* Ова пак дужност тим правилима суду прописана, потиче из §. 16. закона о давању новца под интерес из касе Управе Фондова. (Збор. XV. стр. 136), по којој законској одредби могло се хипотековати за рачун управе само оно имање земљорадничко, које је изложено у нарочитој процени. полицијском влашћу потврђеној и тапијом поткрепљеној, и у којој процени власт мора тврдити, да се у њој налази имање, које се *по закону може продати.* По тој аналогии радило се и онда, кад се земљорадник задужио Управи Фондова из иначе какве потребе, без оне превелике нужде, у ком случају проценом се утврђивало, да је земљораднику остало још пет дана орања и кућа са плацем.

Уз оваке законске гаранције за хипотековање имања за рачун Управе Фондова, има се сматрати, да је хипотекованс добро већ у самом тренутку хипотековања у право отуђено, продано, наравно у ловно, ако се дуг не плаћа, те по томе апсолутно не може бити ни законска основа ни какве оправдане потребе о правној важности тог акта судити по неком стању, које је много доцније по том наступило. Интабулација приватнога повериоца на имању, које земљорадник не може продати, сматра се као да је на имању кога и нема, јер је хипотековање за приватан рачун посао самог приватног повериоца без икаквих гаранција власти за умесност тога, и онда по томе већ интабулација Управе Фондова, уз оне законске гаранције за постанак њен, мора се сматрати, тим самим већ што стоји, без икакве даља испитивања, да постоји на имању које се може продати, иначе не би ни постојала.

Зато се у поменутих правилима, други став тач. 12., и каже: *„Задужење о коме се овде говори, (а то је задужење према Управи Фондова) равнозначеће је са отуђењем, јер кад се једно добро заложити за такав дуг, онда се повериоца (Управа Фондова) из тога добра наплаћује, ако му дужник дуг не плати.“* Према томе не може имати никаква смисла после продаје оваке залог уважити нека уверења како дужнику не остаје довољно земље, кад заложено имање управо и није продато тада, него још онда кад је задужено и кад је дужник имао довољно земље.

Гледиште, по коме би Управа Фондова у том погледу била што и сваки приватни поверилац, нема ослоња на закону, и ни би се онда дало разумети и могло чиме правдати нашто су ова нарочита истраживања суда и тврђења власти у процени приликом задужења да дужнику остаје још довољно земље по закону.

Тако ствар стоји што се тиче задужења, учињених по поменутом, старом закону о давању новца под интерес из касе Управе Фондова од 24 августа 1862 год., а то су сва задужења до садањег закона о уређењу Управе Фондова од 8. јула 1898 год., о којима се мора судити само по законима под којима су учињена, *пошто за познија задужења постоје и друге законске одредбе у садањем закону.*

Саопштавајући суду напред наведено, препоручујем му, да ове назоре има у виду при појављеном случају и управља се по оцени, коју би из тога извео.

Да пропис петог одељка ваља применити и кад је отуђење у цели исплате дуга код јавних каса, показује ова одлука

Иван П. задужи своје имање код Управе Фондова. По смрти његовој син му Милосав прода нешто од задуженог имања Радомиру М. да би одужио дуг Управи; и кад суд не потврди тапију, Радомир поведе парницу противу Милосава за издање тапије претстављајући ствар како напред исписасмо.

Тужени је признао све наводе тужиоца и одобрио издање тапије. Суд је пресудио да се тужилац одбије од тражења, јер није доказао да тужени има онолико имања, колико му штити §. 471. грађ. суд. пост. узев да је без вредности навод, да је ова куповина и продаја закључена у цели одужења дуга Управи Фондова, јер Управа није ни продавала имање, већ тужени, те је овде у питању однос и могућност остварења уговора између ових парничара.

Но по жалби тужиоца Касац. суд 22. X. 02. год. № 8078. поништио је првост. пресуду са ових разлога:

„По V. одељку тач. 4. а., §. 471. грађ. пост. земљоделац може се задужити под условом, да му остане само два дана земље и кућа с плацем, али такво задужење може бити само код јавних каса.

Према томе, а кад се из акта овог спора види, да се признаје задужење спорног имања код Управе Фондова а тако исто види се, да је ово имање за дуг Управе Фондова требало бити и продато (уверење среске власти № 2338 прилог тужби) но да је тужилац закључивши уговор о продаји и куповини истог имања са туженим, исплатио дуг управи, — онда је суд према распису г. Министра правде од 1. XII. 1886 год. № 5258.¹⁾ код тач. 11. правила код §. 471. грађ. пост. био позван по званичној дужности, да тражи уверење о количини продавачеве земље у смислу наведеног V. одељ. тач. 4. §. 471. грађ. пост. па тек по томе и оцени свију доказа да донесе своју пресуду.“

¹⁾ Исписаћемо га на свом месту.

Како има да се разуме одредба шестог одељка ове тач., 4. а., § 471 казује ова одлука опште седнице Касац. суда.

На питање г. министра народне правде: да ли пропис овог одељка доцније § 471 грађ. суд. постука од 24. децембра 1873 год. има примене и онда, кад је у питању извршење какве тражбине земљоделчевих хипотекарних поверитеља, или се он по смислу закона ваља да примени само онда, кад је у питању извршење за рачун његових хирографних (простих) поверитеља. — Касац. суд под бр. 7624 од 4 новембра 1897 год. у општој седници донео следеће објашњење:

„Право избора имања за јавну продају, остављено је дужнику начелно, по § 466 и тач. 13 правила Министра правде од 4 фебруара 1874 год. бр. 354. (Збор. XXVI. стр. 79).²⁾ прописаних за извршење закона од 24. децембра 1873 год.; и по томе у сваком случају, био поверилац приватно лице или јавна каса саслушање дужника о избору имања, за извршење досуде, непходни је и први услов рада по извршењима у опште.“

„По сагласно §. 320 грађ. зак. по коме поверитељ има права, да се наплати из своје залог, замену имања, које би се имало изложити продаји у колико би такву замену истакао дужник, при продаји за наплату заложног примања, треба дозволити само тада, кад је извесно да дужник има још свога имања у толикој количини, да може залећи за наплату односног дуга, и да је оно још и у таквом стању, да се без сметња и одуговлачења може одмах узети у попис за извршење осуде.“

Код I одељ. § 471 тач. 4 а., и код тач. 3 и 11 под. а. б и в правила Мин. Правде код овог §-а, има ова одлука опште седнице касац. суда којом су осуђени кметови а одборници за издање лажне исправе — § 111 у вези са § 135 крив. зак. а један за употребу лажне исправе — § 147 крив. зак. —

Живан П. хтео је да се задужи код Управе Фондова, па му је требало уверење, да у кући сем њега нема порез плаћајућу главу а Милутин А., Обрен С., Илија Ђ., Димитрије Б., Живојин Д., Милосав Ђ. и Милош К. кметови и одборници и издаду му уверење у том смислу. Како је Живан имао још и три пунолетна и порез плаћајућа сина, то их осуди првостепени суд на казну по напред исписаним прописима крив. законика; али их Апелациони суд ослободи решењем од 28 септембра 1887 № 1266 са ових разлога:

„Из поднете процене, потврђене полицијском влашћу, као јавне исправе по § 187 грађ. пост. види се, да је Живан своје имање сопствено по тапији, потврђеној судом окружним, код Управе Фондова хтео задужити;

Да је оптужени Живан као једини власник овога имања у праву да ово имање задужи, код Управе Фондова, без икаквог обзира на то, што он има у кући и своје синове, као порез плаћајуће главе, пошто они, ма да су порез плаћајуће главе,

²⁾ У издањима грађ. пост. стоји погрешно оштампана стр. 14.

немају права, да спречавају слободно располагање свога оца са његовим сопственим имањем, нити се они у оваквом случају могу позивати на заштиту прописа § 471. грађ. пост., а много мање има места позивању и на задружно стање, кад по § 57 и 507, грађ. закон, задруге нема између оца и синова живећих на имању очевом, према чему они не би ни могли да осујете извршење пресуде за рачун дуга Управе Фондова из zaloженог имања очевог;

Да према наведеноме у радњи оптуженога Живана и осталих оптужених нема зле намере, да коме штету учине или корист прибаве, нити се из употребе издатог уверења може ова извести; а то, што су они у уверењу казали, да Живан нема ни једну порез плаћајућу главу, без икакве је важности, пошто се тим ничије право не вређа, а у недостатку зле намере и оштећења нема овде ни кажњива дела из §§ 111 и 147. крив. закона, те да би се по истим прописима оптужени могли казнити, — па зато се оптужени имају по § 250 а. крив. пост. од сваке казне за представљено у тужби дело ослободити.

По жалби државног тужиоца Касациони суд у своме I. одељењу 29. децембра 1887 год. № 4631. нађе, да ово решење Апелационог суда не одговара закону па га поништи са ових разлога:

„Апелациони суд погрешно је, што је нашао, да овде нема дела и оптужене ослободио.

И ако се оптужени Живан сматра као старешина и господар свога процењеног имања, и ако би се баш и узело, да синови са њим не сачињавају задругу, опет су оптужени учинили једно дело недозвољено, што су са исправом званичном потврдили оно што у ствари не постоји.

Кад је доказано, да је оптужени Живан имао поред себе на имању још 3 пунолетна сина, као *порез плаћајуће главе*, кад се по тач. 4 § 471. грађ. пости. и тач. 3. упуства министарског за извршење овог закона морало казати: колико који има *пореских глава* на имању без обзира на господарство имања и на задружно стање, па оптужени то прећутали већ противно тврдили, онда су они у званичан акт ставили оно, што у истини не постоји и тиме су учинили казнимо дело означено у § 149. крив. законика.“

Апелациони суд није усвојио ове примедбе, већ је дао противразлоге у смислу разлога изложених у горњем решењу његовом.

Касациони суд у општој седници 27 маја 1888. год. № 1801. нађе, да су примедбе I. одељења Касационог суда саобразне закону а противразлози Апелационог суда да не стоје.

Да је довољно, да један уговорач, при уговору о промени, добије на другом месту онолико земље, колико на једном даје, а да не морају оба добра бити и једнаке вредности — тач. 10 одељак III-ћи правила код § 471 тач. 4 а., грађ. пост. — утврђено је одлуком Касационог суда од 11 децембра 1898 № 9614 где је уговорач

Срећко, дао уговорачу Младену, свој плац — воћњак — који вреди 750 динара за њиву на „главици“ која вреди 100 дин. по оцени вештака, али која је — њива — већа за једну шестину од плаца.

„*Необитан доказ*“ о томе, да ли земљорадник на другом месту добија онолико земље, колико на једном даје; или бар да у оној вредности добија на другој страни земље, у колико ову на једној страни даје, — јесу вештаци према овој одлуци касационог суда.

По тач. 10 одељ. III правила Министра правде код § 471 грађ. пост. земљораднику је дозвољено да своје имање с другим промени — трампи —; но, у том случају суд треба да има *необитан доказ, да земљоделац на другом месту добија онолико земље, колико на једном даје, или бар да у оној вредности добија на другој страни земље, у коликој ову на једној страни даје.*

Тај *необитан доказ суд може имати једина у вештачкој оцени.*

Па како се из акта спора не види, да је од стране вештака изабраних од стране парничара, извршен премер трамплиених земаља и изнађена њихова вредност, то је суд требао да нареди, да се премер и процена учини од стране вештака — § 248 и 251 грађ. пост. — па по том, по опени изнетих доказа, одлуку да донесе.

Овакве је примедбе дао Касациони суд једном од првостепених судова 19.X.02 год. № 6909 и кад је овај урадио по примедбама и спор пресудио, Касациони суд одобри му пресуду 17.V.03 год. под № 3584.

Истоветан случај расправљен је тако исто и у III одељењу Касац. суда 2.I.03 год. под № 10637/02.

Тако је узето и у II-ом одељењу под № 6321 у 1902. (НАСТАВИТЕ СЕ)

САХАЛИН

од В. М. Дорошевича

Преводи Љ. Б. свршени правник

15

Преступници и преступ.

Јер мени је потребно мишљење робијашнице, ја сам предузео да је проучавам.

Сећам се како сам, после једне такве потанкости, наслонио се, скоро обамрло, на наслон од столице, како сам једва могао да дишем, и уздах који ми се отргао из груди лично је пре на стењање но на уздах.

— Ето, видите, господине, — вама је чак тешко и да слушате! — рекао је Полуљахов.

Ја сам погледао њега, и он сам беше се чисто изгубио.

Има причања дничних по својој отворености, али покојних нема.

Нема их!

Ја сам слушао много исповести, не прича, већ исповести, када су ми злочинци причали све, често с руменилом стида од-

говарали на најделикатнија питања, која је било нелагодно и постављати; ја сам се наслушао много тих исповести у четири ока, при затвореним вратима, често шаптаном тихим гласом, да ко не би чуо за „тајне робијашнице,“ које су мени откриване.

Преступници су се увек трудили да изгледају мирни. Но само се трудили.

Није било потребно бити особит зналац лица, да би се видело како их узбуђују те успомене, и како се они труде да то узбуђење утишају и сакрију.

Редован положај преступника када вам казује појединости свог преступа, такав је:

Он седи поред вас, са стране, гледа куд год у угао, несавесно вргнуто у рукама. Уста су му развучена у један усилан осмех а очи грозничаво горе, блистајући једним злокобним блеском.

Код многих се промени и боја лица, дрхте и грче се мишићи на лицу, а глас се мења и звучи некако потмуло.

Готово сваки после 10 минута тога причања — изгледа уморен, измучен, сломијен.

А ја сам слушао причања и гледао преступнике пред којима је још и Полуљахов тек „почетник.“ Мени је Љесников причао како је он исекао две породице: из 5 и 6 лица. Прохоров — Мељников ми је причао како је он секао децу. Мени су причали како су раскопавали гробове. Предавали своје упечатке људи, који су били осуђени на вешала, и који су стајали на даскама од ешафота, и који су дознали за своје помиловање тек онда када се замка већ нијала више главе.

Разговор „међу собом“ о својим преступима, то је обично занимање осуђеника.

— Просто ужас! — говорили су ми интелегентни људи, који су учествовали у експедицијама за испитивање острва, — лежиш у вече и слушаеш шта говоре међу собом осуђеници, носачи и вође. Једино чујеш „Ја сам тако убио, а ја тако...“

Но, о чему ће на робији и да говоре? О садашњости немају шта, онда о прошлости.

Када се појави нов осуђеник, нико га неће запитати.

— Због чега?

То није обичај. Свако чува своје достојанство. Нико неће да се покаже „слаб“ — радознао.

Разговор се о „томе“ започиње неколико дана доцније; онај који пита, сам, згодним случајем исприча за шта је дошао, и у разговору чисто као нехотице запита:

— А ти због чега?

И на сваки начин таквим тоном у гласу, који јасно вели: „ако хоћеш кажи, не ћеш ли, слабо ме се тиче.“

И тада прича дошљакова, саслушава се с великом пажњом.

Треба, знате, знати, какав је човек, који улази у породицу, на шта је способен, може ли бити добар друг у случају бегства или преступа.

Са хвалисавошћу, с позирањем и гордошћу причају о својим преступима једино „Ивани.“

Ја се сећам например Шкољкина, окрелог преступника, који се из свих сила трудио да се прочује као „Иван.“

Он је убио на Сахалину посланог Капелмајстеровог.

Убио га је дреко, зверски у сред бела дана.

Дознавши о томе, да капелмајстор „мора имати новаца,“ он је дошао у његов стан за време његовог одсуства, оневестио једним ударцем посланог, свукао га у сутерен и отпочео сећи.

Танани и јако наоштрени кухињски нож се увијао и није улазио у тело.

Тада је Шкољкин преврнуо своју жртву лицем доле, задигао грубу од војничког платна кошуљу, просекао омању рану, и тихо полако забо нож до дршка.

У то време је ка капелмајстору дошао још неко, чуо шум у сутерену, сетио се да није све ко што треба, — истрчао на поље и позвао у помоћ.

Баш у том моменту је пролазио губернатор, и он је и наредио да се убица одмах затвори.

Шкољкин се веома поноси својим злочиним, поноси се тим, што га је „затворио сам губернатор,“ тим што га је по мишљењу целог казамата „очекивало уже,“ — и својим спокојством.

Ја сам неколико пута у разговору с њиме, наводио реч на ту тему, ко бајагим заборављајући час једну час другу појединост, и сваки пут причајући врло радо о свом злочину, Шкољкин је додавао увек једну и исту фразу.

— Ја сам изашао на трем са осмехом.

Тај осмех, с којим је он изашао из подрума на трем к гомили народа, оног момента када је заклао човека, то је његова гордост.

Често то хвалисање, крије нешто са свим друго.

Често то није ништа друго, већ жеља да се окуражи, жеља заглушити душевне муке.

Жеља смехом одагнати страх.

Тако и деца, која се боје ноћу остати у мраку, дању се размећу својом храброшћу и смеју се над свим привиђењима на свету.

— Нека дођу, нека!

Радио сам ја у обуњарској радионици, — прича мени један интелигентан преступник, убица, — заједно с нама радио је неки Смирнов, млад човек, али који је извршио много злочинастава. Ужас је слушати његова причања. Није ти он знао ма о чему другом говорити до о својим убиствима. Он их се сећао са задовољством, са смехом. Како се он ругао својим жртвама. Са каквом је комичношћу подражавао њихове самртне муке, њихове молбе, с каквим је цинизмом исмевао њихове речи, преклињања. Просто, долазило је да човеку пада рад из руку. (наставиће се)

ЖЕНИЈАЛНИ ПОЛИЦАЈАЦ

Louis Jacolliot

8

I. Нестале!

— Да је само до њих, Арманде, мало бих их се ја бојао! Али јесте ли ви опа-

зили ону нему личност, која их је пратила и која ме никако није испуштала из очију, мерећи сваку моју реч и као да се увлачио у моје најскривеније мисли?... — Да, чини ми се, секретар један?

— Ви нисте физиономист, Арманде. То је био онај чувени Жак Лоран, шеф безбедности, кога зна цела Европа!

— Може бити.

— Са свим... и он је сам тражио да не буде представљен, како би могао посматрати и једне и друге, а да нико на њ и не обрати пажње!... То је један генијалан полицајац, који се је прославио откривањем најзаплетенијих и најтајанственијих злочина!...

— Па ипак овога вечера остаће и он при ономе!

— Ко зна, прошапта епископ хелиополиски, мислим да сам доста добро играо своју улогу, али никад не можеш познати шта мисли тај врашки човек, који њуши кривце као пас вилњач и код кога рођење, величина положаја, или богатство нису никаква извина за осумњичење; него, на против, више су, према природи злочина; околности за подозревање... Те тако он неће, извесно је, ни да тражи отмичаре госпођица од Дамарта међ подводаче и подводачице, као што би учинио какав обичан полицајац!... Две речи, које сам ухватио кад их је он добадио *на уво* заступнику, ужаснуше ме: „освета или страст, то су једина два повода овога смелог одвођења, *треба ло би тражити међ онима који их окружују!*“

— Знате ли да ме почињете бацати у озбиљну бригу?...

— Увиђате ли, дакле, да је лудо метати главу на коцку зарад једне глупе страсти, која би се завршила нашим одвођењем на ракетски трг!

— Ви ме ужасавате!

— Е па онда памет у главу, царните оно ваше несавладљиво прегнуће, познато ми, које је нераздвајно од вас.

— То ме је дете, признајем, опојило тако дубоком и искреном љубављу, да је све ово што се данас десило, раздробило моје срце и уништило моју вољу...

— Савлађујте се бар док вам се моћ над собом не поврати?... Жакелина треба да умре као и Клотила и учитељка Енглескиња и то још ове ноћи... сутра ће бити и сувише доцкан! Напред, дакле, шта дрхтите ту као дериште! Ја сам све приуговорио да ми највештији хемичари, ни најмудрији доктори неће моћи наћи ни мрве трага од њихова тела...

— Страховито, заиста!

— Ја мишљах да сте ви много јачи?

— Рекох вам шта ме је убило... ви не познајете моћ љубави!

— Хм! Љубав! Ништа више него обична телесна страст... Ви нисте никад били господар душе и воље тога детета... шта сте ви држали у својим рукама? Једно бесвесно створење, у које сте ви гасили вашу бестидну страст и да је се Жакелина била пробудила у сред тога нашег опчињенога миловања, морала би свиснути од срама и бола... Не, не, то само никако није љубав!... проклет нека је онај дан кад

смо, понесени срамном појудом, обещчестили ту децу!... Али данас, кад наш сопствени живот виси о концу — њих треба да нестане!... Ну, хајдемо унутра, није ово место за разговор о оваким стварима!...

— Останимо још неколико тренутака, молим вас: крв ми је узаврела, а ова ме ноћна студ расхлађује!

— Ћутите за име Божје! оте се на мах Првосвештенику, који на једном нагло стаде.

— Шта је?

— Зар не видите ону сенку опртану на земљи, доле, дуж зида?... Ми смо, шетајући, прошли више пута поред ње и нисмо је опазили!

— То ми личи на брдашце блата, које су чистачи нагомилали.

Продужите обојица шетњу, и што су се више приближавали предмету који је Првосвештеник опазео, предмет се све боље испољавао, узимљући мало по мало облик, који није више допуштао никакве сумње о своме суштству... једно људско биће лежаше поред паркова зида... Да ли је уморна скитница која спава под ведрим небом, пијанац или какав шпијун?... Тешко је било погодити шта је у истини, за то се Првосвештеник и друг му приближише непознато не прозборив ни речи — толико су били узбуђени. И ако су веома лагано говорили, они су се устављали више пута недалеко од места где је лежао незнак, тек сад опажен, па су и избацили доста чиме су могли открити од својих намера довољно, ма колико био тај дух непроницљив... И ако је положај био и сувише незгодан и тежак, Првосвештеник не изгуби ни мало од своје хладнокрвности: наже се над непознатим, поче га снажно дрмусати, питајући га:

— Хеј, море, добри човече, шта радите ви овде?

Неко потмуло бомбоњање беше му сав одговор.

— Мртав је пијан, рече Арман.

— Да покушамо извести га из овога положаја, који га може убити.

И како и отац Арман приђе да помогне у овој чудној работи своје старешини, овај вешто и брзо, као кесарош, тури руку у џеп пијанцу и смота оданде једну карту, коју му прсти наципаше, па имајући шта је хтео, батали се тога узалуднога посла, те даде знак Арману да пође за њим, рекав гласно:

— Немогућно је чак наместити га бар на седало, нека га, бар нек се испава, као што је и наурио; имао је зар свести толико да легне ван домањаја кола!... Хајдете, оче!

— Ова лепа забавица, Преосвештенство, са јутарњом свежином чисто ме разгали!

И обојица се упутише лагано манастирским вратима.

Пасторе отвори лагано својим кључем врата и заључа их за собом пажљиво. У ћелији брата вратара гори даноноћно једна бакарна лампа налик на оне које су Римљани употребљавали у рату.

Првосвештеник јој брзо приђе и прелети очима карту, коју је дигао из џепа

непознатога, и не могаше уздржати узвик изненађења.

Он прочита:

Рибутеје звани Лапијер инспектор сигурности

— Шта вам је? Упита га Арман.

Пастор му пружи карту и она два ретка испунише младога човека истим ужасом и страхом.

— Унутра, рече епископ грозничавим гласом... сад је време, ако већ није доцкан!

И оба се човека упутише главној кући подигнутој у средини парка... Тек се онда осетише потпуно безбедни, кад за собом затворише тешка храстова врата, тврдо гвожђем окована...

Четири године пре тога, Клотилду и Жакелину од Дамар-Конта беше њихова мати поверила епископу хелиполском и оцу Ангеран-Арманду Поезу од Сент-Андре да они доврше њихово верско образовање.

Да се то постигне није било довољно изучити само катихизис, она је хтела више: да оне добију опште знање из теологије и хришћанске историје и оба се оца свом вољом прихватише тога посла.

Војвода, који је, на крају крајева, пристајао на све женино, више је волео да се тај посао повери дон Беренжеру, јер није полагао тако много на усавршавање у тој врсти науке; али, на својствено вешт начин, с пуно мудре умешности, војвоткиња није хтела предати под управу томе директору Клотилду и Жакелину: рачунала је и на одсуствовања девојака због тих нових предавања, кад би се она чешће налазила на само са снажним особом, којој она беше подарила дељење брачне постеље са г. војводом.

Кад је с тим питањем било свршено, од Дамар-Конта, не мислећи више о томе, понесен још и својим сталешким предрасудама, беше пренебрегао дужности оца и није се устезао поверити своје кћери овим калуђерштинама, који беху у пуној мушкој снази.

Тим је пре ствар била погубнија, што су госпођице од Дамарта биле развијеније, него што би требало за њихове године: Клотилда, која још немађаше шеснаест година, као да је била у осамнаестој и лако бисте дали шеснаесту сестри јој Жакелини, која беше годину и по дана млађа од ње. Полну зрелост ускорила је код обеју подједнако наглом развића.

Још од почетка Првосвештеник узе на се обучавање Клотилде, а Жакелина припаде Ангеранду. Како обојица одмах уобичајаше да свога ученика сваки води у своју оделиту ћелију, под изговором да исто предавање не може бити целисходно за обе сестре због различита узраста, следовало је, да учитељица, Енглескиња, би принуђена, — не могући бити у исти мах са обема својим госпођицама, — да се мучаљиво повуче и да то време прекрати било у манастирској капели, било у парку, како је кад време допуштало.

За извесно време ствари су текле својим природним током, оба су оца као озбиљно предузели свој посао и унели истинско задовољство у испуњавању задатка који су на се узели. Ангеран, мање покварен од свога шефа, мало по мало би обузет истинском наклоношћу према Жакелини, чији је поглед, пун чежње и нежности, толико испунио његово срце и ако му се у души ни помисао о освајању није дотле порађала.

Он је љубио због њене милоште и детињске наивности на супрот њеној физичкој развијености, те је, и ако у петнаестог години, била пуна чари и заносна као жена... И у души његовој запенуши талас жалости што се за навек сахранио у калуђерски ред: Маркизу Арман Поез од Сент-Андреја од племена и породице као и Дамар-Контјеви, ништа не би сметало, само да је слободан, па да сврши оно што жели, — кроз три или четири године постати срећним мужем Жакелининим.

Али не бијаше за њ никакве наде с те стране: Дамартови припадаху оној католичкој господбини, која се не даје лако сломити, у чијим је очима један раскалуђер најгаднији и најпрезренији створ на свету.

Отац Хисајасинт изврши своје смешно бегство, које ће у повесници тога доба остати забележено као дрско предузеће духа занесеног амбицијом, који је хтео играти улогу модерног Лутера, не видећи да се такве верске револуције извршују само у периодима вере и фанатизма, онда кад свет не чини разлике ни између безбожника, ни равнодушника. Данас пак кад је вера само један велики део политичке реакције за шефове и једна згодна реч више мање добро бачена у масу, па ма се тај звао г. од Дирандијера, или г. Диран, како и можете покренути народе догматским питањима и верским чланцима у које нико више не верује?... Јадни отац Хисајасинт! Од његова су гласа грмели сводови Нотр-Дама а свршио је као обичан магнетизер који даје час за петнаест динара на булевару Капуцинаца.

У средњем веку сви Конрадини, Жигмунди, Каролуси, Фридриси, цареви, краљеве, графови палатини, кнежеви, бирачи, повадили би своје мачеве из корица и исекасали би пет или шест стотина хиљада људи док би прокламовали догму Христова зачећа и папине непогрешимости... данас пак, озбиљни људи само у часу каквог замешателства принуђени су да припитају оба сабора.

Сутра дан, дакле, по бегству доминиканца, како то беше у моди, питало се са извесном узнемиреносћу у једном извесном свету, да неће што год искрнати из тога.

Једно пола тучета младић викара, и ни један више, навуче и сами иза калуђера одежду побуне и виде се тада да то беше *mons parturiens* фабулсте и *отаче смех*: кад три месеца после стиже глас о женидби доминиканца, ухватише се за слабинне, јер тајна велике калуђерове еволуције би откривена: „cherchez la femme“ и пола тучета малих викарића, који скапавају од глади и подбијају табане боси,

бише врло срећни, пошто су извукли по туру од својих претпостављених, да опет дођу до обуће, трпезе и склоништа у крилу наше мајке цркве где се пожурише ући.

Тако је требало да уради и Ангеран заљубљен у свога ђака, али за времена разумеде да га тај пут не би одвео у Рим те за несрећу мале Жакелине, коју би ово спасло, он остаде у реду.

Скоро годину дана протече тако и млади калуђер не смеде се усудити ни ма шта покушати у погледу освајања срца драгесне девојке коју је мазио као рођени брат.

А да ли се тако исто понашао и првосвештеник са Клотилдом? Одавно је се бедник дрзнуо ње, ма да Ангеран још не беше ни наслутно бестидност свога претпостављенога!

За време свога бављења на крајњем истоку Пасторе је имао прилике да се врло често општи са браманским и буданским свештеницима који су важали као мајстори у употреби магнетизма и моћи успављивања, и у њихову друштву он се бацио на дубоко проучавање чисто физичких средстава помоћу којих се изводе ти феномени.

Крупан, јак, јако црномањаст, обдарен силном вољом, Преосвећеном није требало много времена па да постане највештијим мајстором. У њега је тај флуид сугестије био тако бујан, да му је било довољно само да погледа својим мрким и увањеним оком на лица најотпорнија утицају магнетизма, па да их с места привуче, уништи им вољу и потпуно потчини својој моћи.

И кад се вратио у Европу продужио је он изучавање те силе, и као човек немирна духа, истраживалац, он беше докопао, да не треба стати само на овоме, него треба ове феномене врло брижљиво и тачно испитати, извести чак и законе и тој врсти науке освојити прави научни стид.

Ангеран, кога Пасторе беше посветио у те своје рабате, беше постао, мало по мало, тако исто снажним као и учитељ му и ако се досада није, као учитељ му, послужио том својом магнетичком моћи да задовољи своје појуде.

На неколико само дана од како је отпочео био Преосвећени предавања из Црквене Историје са Клотилдом, а млада девојка, ништа и не сумњајући, поче лагано клонити под утицајем свога професора.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I.

У чл. 32. тач. 3. закона о општинама стоји, да немају право гласања на општинском збору:

1., «који су осуђени због злочинства, док не поврате грађанску част;» и

2., «који су осуђени на затвор са губитком грађанске части за време, док им је она пресудом одузета.»

У трећој, пак, тачци, поменутога члана стоји, да неће имати право гласа ни они, «који су извршним решењем власти стављени под ислеђење за дела под 1 и 2 наведена.»

Молим уредништво за обавештење, да ли су према тач. 1 и 2, с обзиром на тач. 3., изгубили право гласа и они, који су стављени из суд за лаку повреду тела, и налазе се у слободи?»

— На ово питање одговарамо:

По §. 18. кривич. закона, кад год се неки осуди на робију или заточење, губи сва грађанска права, а по чл. 1. поменутог закона, робија и заточење досуђују се само за злочина дела.

Према томе, кад год је неко осуђен на робију, он већ по самој томе губи грађанска права, и то је случај из тач. 1. чл. 32. зак. о општинама.

За преступе, такође се може досудити губитак части, кад су у питању бесчастећа дела, и где то закон изрично наређује, и према томе кад је неко нарочито осуђен на губитак грађанске части, он по тач. 2. чл. 32, такође нема право гласа.

Трећи случај може бити, да се неко налази под ислеђењем за злочинства (случај из тач. 1.) или преступења која доносе губитак грађанске части (тач. 2. чл. 32), и кад год је решење о притвору одобрио суд, они немају право гласа.

Према овоме, за случајеве из §. 173. крив. зак. (лаке повреде) не губи се грађанска част, и сваки има право гласа, без обзира што је под ислеђењем или под судом, кад год се у слободи налази.

II.

Суд општине метковачке, актом својим од 7. јуна ове год. Бр. 894, пита:

«Суд општински, осудио је једнога свога грађанина на казну, за самовласно заузеће општинске земље, по §. 375. а кривич. закона, а њега упутио да путем грађанског спора докаже право својине, ако се успеху нада.»

Како је окривљени био заузету земљу оградио, то је пресудом обухваћено, да он ову ограду дигне, а ако то не учини у року, који му буде остављен, онда да се то учини од стране власти, о трошку његовом.

Против ове пресуде он је изјавио жалбу Првостепеном Суду, али је суд одобрио пресуду, а њега одбио.

Како осуђени није хтео да дигне ограду са заузетог земљишта, општински је суд, у смислу пресуде, дигао сам ову ограду, и земљу уступио општини, извршио, дакле, своју извршну пресуду.

Да би се расправило питање о својини, осуђени је тражио од Првостепеног Суда да одреди суд, који ће ово пресудити, пошто је овај суд у изузећу, и Првостепени Суд је одредио један од суседних општинских судова.

И сад, у место да осуђени подигне тужбу за својину, он подигне тужбу за накнаду штете, коју су му учинили часници дизањем ограде.

Одређени суд прими ову тужбу; огласи се надлежним и осуди часнике општинског суда, па и деловођу општ. да тужиоцу плате на име штете за дигнуту ограду 17 дин. и осталих трошкова 90-86, свега 107-86 динара, не освр-

ћући се на изјаву тужених, да су они извршили једну извршну пресуду, и да не може бити питање о накнади штете пре, него што се расправи питање о својини.

Моли се уредништво за обавештење: шта ће да раде часници општински у овом случају, и да ли они у опште могу бити суђени за накнаду штете, што су извршили једну пресуду, која је одобрена првостепеним судом?»

— На ово питање одговарамо:

Ако ствар стоји овако, као што је у предњем питању изнесено, онда је општински суд, који је одређен за расправу питања о својини, прекорачио право датог му овлашћења, кад је узео да суди питање о накнади штете, која је по мишљењу тужиоца, наступила за њега поводом извршења једне извршне пресуде, а пре него што је расправљено само питање о својини.

Осуђени часници треба да изјаве жалбу на време, истичући то, да се суд ненадлежно упустио у расправу питања, које у смислу чл. 28 Устава припада другим судовима, све и кад би они у опште могли бити одговорни, што су извршили једну извршну пресуду.

III.

«У фебруару месецу ове године, полицијска власт наредила је званично, да се из касе општинске пошаље 30 динара за некакве књиге.

На примљену суму она изда признаницу, а како ова сума није била предвиђена буџетом, власт нареди да се унесе у буџет.

Да се не би замерио власти, председник учини овај издатак, признаницу унесе у касу, а при прављењу буџета предвиди и овај издатак, али Пореска Управа прегледајући буџете, ову позицију избрише, и сада настаје питање: ко ће да плати ових 30 динара, пошто их Гл. Контрола не ће признати, јер овај издатак није одобрен буџетом.

Да ово плати председник не би било право, јер је он вршио једну званичну наредбу власти.

Моли се уредништво за потребно обавештење по овоме.»

— На ово питање одговарамо:

Могло се је догодити, да Пореска Управа, из необавештености избрише ову позицију из буџета.

Да не би овај издатак пао на терет благијника и наредбодавца, нека се цела ствар представи надлежној власти, па ће она учинити корак преко онога министра, који је овај издатак и наредио, да се издејствује накнадно одобрење за ову суму.

Само пре тога треба изнети ствар пред одбор, те да он у смислу чл. 10. закона о окружним, средњим и општинским буџетима, донесе своју одлуку, којом одобрава овај издатак, и каже приход, из кога ће се исплатити.

IV.

Суд општине метковићске, актом својим од 30 маја 1904 год. Бр. 850, пита:

Кад одбор уклони председника у смислу чл. 122. зак. о општинама, па он буде поново изабран и враћен у дужност, па за тим одређен и избор одборника, може ли овај одбор и даље вршити дужност до коначног избора нових одборника, и ако може, да ли он има права да поново решава о уклањању овога истог председника, кад је њему и по други пут ука-

зано поверење, те се поводом тога и бира нови одбор?»

— На ово питање одговарамо:

По члау 78. става трећег, и чл. 149 последњег става зак. о општинама, одборници све до избора нових одборника врше своју дужност, али не могу доносити нове одлуке о збацивању онога председника, који је једном уклоњен па му поново указано поверење грађана, јер се тада свршава ствар онако, како је прописано чл. 122. зак. о општинама, на штету самог одбора.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Васа — Васко Лукић, из Љубаве, среза расинског, украо је на опасан начин, Светозару Стефановићу из Шугаљевца 720 динара у банкама и 17 дуката у злату, од којих су 16 бушених, и по извршеној крађи побегао. Васа је стар 40 год., очију зелених, стаса средњег, добро је развијен, браду брија, говори промукло, на глави више потиљка има белегу. Позивају се све полицијске власти, да Васу најживље потраже и нађеног спроведу начелнику среза левачког, с позивом на Бр. 7680. УБр. 21886.

Петру Стевановићу, тежаку из Брестовика, среза грочанског, ноћу између 16 и 17 овог месеца украдена је кобила са младице, стара 7 год., на леђима и грудима убијена од ама, у десно око ћораво. Скреће се пажња полицијским и општинским властима на ову покрађу. УБр. 22179.

Бошко син Милуна Матељевића, из Бујачића, 1. ов. м-ца у бесвесном стању побегао је од куће. Он има 18 год., стаса је високог, лица округлог, очију крупних и црних, косе плаве, зуба крупних, кад говори вреска. Позивају се све полицијске власти да Бошка потраже и нађеног спроведу начел. окр. ваљевског с позивом на Бр. 7321. УБр. 22695.

Никодије Милијић, осуђеник из Д. Адровца, округа нишког, побегао је 30. пр. м-ца у вече са рада из Добричева. Никодије је стар 35 година, раста је средњег, пун, плав, позивају се све полицијске власти, да Никодију најживље потраже и спроведу Управи завода у Туприју с позивом на Бр. 2668. УБр. 22581.

Милан Ђурић, из Божановца, окр. пожаревачког и **Петар Јонга Јонович**, из Бучја, округа тимочког, осуђеници пожаревачког казненог завода, побегли су 30. пр. м-ца из завода са рада. Милан је стар 37—40 година, стаса је мањег, косе и обрва смеђих, очију плавих, бркова смеђих; Петар је стар 40 год. стаса је средњег, косе смеђе, по мало седе, обрва очију и бркова смеђих, позивају се све полицијске власти, да их најживље потраже и нађене спроведу Управи пожаревачког казненог завода, с позивом на Бр. 1542.

Сарафим Петровић, пекарски момак код Јована Анђелковића пекара из Крагујевца, 27. пр. м-ца побегао је од свога газде, пошто му је претходно украо 28 дин. Сарафим је родом из Турске, стар је 15 год., раста је средњег, косе црне, образа округлих, очију црних. Позивају се све полицијске власти да Сарафима потраже живо и спроведу начелству округа крагујевачког, с позивом на Бр. 11181. УБр. 22579.